

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatio Synoptica De Iudiciis Ad Lib: II. Decretal: Gregorii IX.

**Herberstein, Ferdinand von
Tabarelli de Fatis, Donato Vincenzo**

Spirens., 1660

Titulus XX. De Executione rei iudicatae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11416

tio aduersus sententias inferiorum iudicum non admittitur, sed vel ab eis appellandum est, vel petenda in integrum restitutio secundum ea, quæ supra diximus, *L. fin. Cod. sentent. rescind. non posse.* An eiusdem remedii usus concessus aduersus ipsos Iudices, qui pretio corrupti, aut gratia malè iudicârunt. Respond. laesos se tueri posse remedio syndicatus, qui idcirco ad syndicatum, id est, causæ dictionem abiis, quibus nocitum est reuocantur, & convicti in litis æstimationem læsæ parti condemnantur. *L. 2. C. de pœna. Iud. qui malè.*

TITULUS XX.

DE EXECVTIONE REI *judicata.*

C A S U S.

CVm Fridericus in Episcopum Traiectensem esset consecratus, & in prandio Ludovicus Pius Imperator à dextris assidens monuisset illum, ut recentis professionis memor, absque ullius personæ respectu, jus

Etu jus Dei juxta suam vocationem
 administraret: respondit Episcopus:
 recte me moēs Imperator. Sed quæ-
 so, Tua Majestas dicat; utrum pis-
 cem hic appositum sit honestius à
 capite aggredi, an à caudâ? Statim
 imperator: caput, inquit, præstanti-
 us membrum est, inde fiat initium.
 Tunc Episcopus: benè dixisti: qua-
 propter etiam Tu, qui mihi saluta-
 ria monita dedisti, renuncia prior
 incæsto matrimonio, quod cum Iu-
 ditha contraxisti. Quo sermone mo-
 tus Imperator, Iuditham à se dimi-
 sit, *Ranulph. lib. 2. cap. 29.* Quæritur, an
 Imperator in hac dictâ à se sententiâ,
 & judicio personali, aliquam exe-
 cutionis prorogationem facere po-
 tuerit? *Resol. habetur n: 1.*

I.

TAndem ubi sententia definitiva nul-
 lo juris remedio retractata est, execu-
 tioni mandanda est, ne res judicata illu-
 soria

foria sit. *L. si Prætor. 75. in Princ. ff. de judic.*
 & quidem tempus judicati faciendi, ho-
 die est 4. mensium, *L. 2. & ult. C. de usur:*
rei jud. Nempe in personalibus judiciis: in
 realibus restitutio facienda est statim. *L.*
qui restituere. 68. ff. de rei vind. An tempus
 istud à Judice arctari prorogari vè possit,
 quæritur. Affirmat Ulpian. in *L. 2. ff. de re:*
jud: Negare videtur idem in *lege. 4. §. si quis*
condemnatus, eodem. Nulla hic contradi-
 ctio. Quin & ex causa omninò præcidi
 posse rectè colligunt interpretes, ex *L. de*
debitoribus. 31. ff. eodem. Dixi ex causa, quia
 beneficium à jure concessum Judex parti
 auferre non potest. *c. indultum de reg. juris*
in 6. undè si quadrimestre à jure indultum
 Judex restrinxerit, suppletur à jure, adeò
 ut etiam non petentibus profit; *L. 4. §. si*
quis condemnatus. ff. de re jud. Imò condem-
 natis etiam ex delicto. quia licet res abla-
 tas absq; mora restituere teneantur, tamen
 condemnari in pœnam pecuniariam, qui
 minus gaudeant tempore legitimo, non
 video.

2. Intra tempus constitutum, si con-
 demnatus non satisfecerit, vel actio rei
 judi-

judicatæ instituitur ad præstandum id, quod in condemnationem deductum est, vel recta fit executio. Actio rei judicatæ tum in primis utilis & necessaria est, cum dubitatur, an judicatum sit, aut exceptionibus aliquibus, adversus judicatum reus munitus est. Eâ enim quæritur non an debeat reus, sed an judicatum sit. *L. miles. 6. §. ult. & L. minor. 40. ff. de minor:* Instituitur adversus reum principalem non contra curatorem, tutorem, procuratorem, nisi liti se obtulerint, aut in rem suam dati sint *L. 4. ff. de re jud:* quod si plures unâ sententiâ in eandem quantitatem condemnati sint, proportione in singulos datur. *L. Paulus. 43. ff. eod:*

3. Exceptiones rei judicatæ hæ ferè opponi solent, quod receperit actor id, quod petebat. *L. 1. C. de re jud.* Quod post rem, judicatam novatio facta sit. *L. 4. §. ex conventionem. ff. eod.* Quod obligatio ipso jure extincta sit: *L. 5. ff. de re jud:* Et præcipuè, quod aut omninò judicatum non sit, aut inter alios, aut non ritè. *L. sæpè. 63. ff. eod.*

4. Porrò executio fieri debet auctoritate publicâ. Qui privatâ libidine pignora ac-

ra acceperit, furti tenetur, aut vi bono-
 rum raptorum. *L. miles sup. ff. de re jud:* aut
 si executionem postulaverit, cum causæ
 cognitio non præcessisset, actione quod
 metus causa damnatur. *L. ult. §. ult. ff. quod
 metus causa.* Et quidem Magistratus vel is,
 qui jurisdictionem habet ordinariam, ipse
 sententiæ suam per apparitorem exe-
 quitur: qui verò notionem nudam habet,
 ut sunt delegati, eorum sententiæ exe-
 quuntur hi, à quibus dati sunt. *L. à Divo Pio.
 15. ff. de re jud. Carisius. lib. 4. tit. 18.* Excipe
 delegatum Summ. Pontificis, qui in inte-
 grum annum habet ad exequendam sen-
 tentiæ suam. *cap. quærenti. 26. de off: deleg:*
 aut si vult executionem ad loci ordinari-
 um, refert. *cap. significasti eod:* Quid si ali-
 bi sententiæ dicta sit, alibi eius domicilii-
 um & bona possideat? Respondent inter-
 pretes. Scribere debet qui jus dixit ad
 Præsidem alterius Provincia, ut sententi-
 am à se dictam exequatur. *cit. L. 15. §. 1. Po-
 test & absque litteris hujusmodi actio rei
 judicatæ institui apud alterius Provincia
 Præsidem. Alciat. in L. pen: ff. de jurisd. n. 10.*
 Potest Princeps adiri, ut mandet execu-
 tionem

tionem alteri. *Donell: in cit. L. 15. §. 1.*

5. Modus exequendi non unus est: vel enim fit manu militari, vel captis pignoribus, vel missione in possessionem, vel carcere. Manu militari executio fit, cum quis rem certam seu corpus restituere iussus, non paret iudici cum posset. *L. qui restituere. 69. ff. de rei vind:* Captis pignoribus executio tum potissimum fit, cum reus iussus est pecuniam solvere. *L. 4. ff. de re jud: capiuntur pignora per eum qui jurisdictioni præest. L. 15. ff. eod:* Primò quidem res mobiles imprimis animales: tum immobiles: postremò jura. *L. 5. C. de exe. rei jud:* Qui ordo, cum in utriusq; utilitatem cedat tam debitoris, quam creditoris, inverti non potest. *arg. eiusd: L. 15.* An stipendia militum, annonæ &c. capi possint? Non possunt quamdiu aliæ res supersunt, *L. 4. C. de exe. rei jud:* Quo argumento rectè dixeris, nec commoda Clericorum, nec salaria Doctorum capi posse, donec res aliæ supersunt. *Baldus in Authen: sed jam cautum C. depositi.* Prohibentur etiam executores capere servos aratores, boves arato-

arato-

aratores, instrumenta aratoria L. *executores* 7. C. *quæ respig: oblig. non poss.* quod cum Donel: in *cit: lib: 7.* intelligimus eadem conditione, si res aliæ supersint, undè iudicato satisfieri possit. Et licet *cit: L. 7. de instrumentis prædiorum tributariorum* loquatur, rectè tamen Barth: scripsit idem esse, etsi prædium tributarium non sit. Adjiciunt DD. arma militum, libros scholarium & advocatorum, instrumenta artificum, vestes quotidianas, lectum, reliquamq; supellectilem necessariam, moti *argumento Gl. in L. Nepos: 225. ver. dignitate. ff. de V. s.* Ex quibus rebus arma militum, vestesq; necessarias nec in subsidium capi posse putamus: reliquas autem tunc posse cum aliæ non suppetunt. Favet. L. 3. §. 13. L. 14. §. 1. *de re milit:* Nomina capiuntur capto chirographo, vel instrumento obligationis: *arg. L. 1. C. de donat: aut denuntiando debitori ne creditori suo solvat. arg: L. nomen C. quæ respignor. obligari poss:* Possumus & debitoris debitorem convenire utili Serviana vel personali. *arg: L. si convenerit. 18. de pig: act.* pignora capta post duos menses distrahuntur publicè.

blicè sub hastâ, & addicuntur pluris licitanti *L. 15. §. in venditione ff. de rejud:* distrahuntur pecuniâ præsentem in emptorem, qui si habere nequeat, addicuntur ipsi cui quis condemnatus est, ad modum debitæ quantitatis, ea ratione, si pignora minora fuerint debito, superfluum petere non prohibeatur creditor, & contra si pluris, tantam pecuniam restituere teneatur. Donel. & alii: Sequitur missio in bonorum possessionem, eaq; fit ex tribus causis, rei servandæ; legatorum servandorum gratiâ & ventris nomine, nam quædam infecti causa fit, ea non fit in universa bona, sed eam duntaxat rem, cuius ruina timetur. *L. 1. ff. quibus ex caus: in poss. eat.* Rei servandæ gratiâ mittitur creditor in possessionem bonorum, si debitor latet, nec defendatur, postquam iudicio sistendi causa cavisset: si decesserit sine hærede, aut hæres debitoris sine successore: si condemnatus latitet *L. fulcimus. 7. ff. eodem.* Porrò, si plures sint creditores, & aliqui petierint se mitti, eorum postulatio omnibus proficit. *L. cum unus. 12. ff. de re auct: jud: poss.*

6. Controversum est, si Pater Dominusvè, cum quo de peculio agi poterat, latitet, an in bonorum eius possessionem missio fieri possit, etsi nihil in peculio sit? Negat Papinian. Affirmat Ulpian. in *L. Fulcinus. §. si quis actione. 15. ff. quib. ex causis in poss: eat.* de conciliandis, vide *Donell: c. 11. con: 11.* Æq; controversum est, si in bonis sint fructuarii aut vectigales, an in eos quoque fiat missio? Fit: salvo tamen jure domini, idemq; de feudali prædio dici potest. *Gail: 1. observ: 117. L. 6. 9. §. Prædium. ff. de leg: An in bona quoq; municipiorum missio fieri potest? quidni? cum habeantur loco privatorum. L. bona. 15. ff. de v. s.* Quid si bona non habeat municipium? Respondent DD. contributionem à municipibus faciendam. *Gl: in L. 1. §. fin: ff. quod cui unius nom.*

7. Cæterùm missus in possessionem rei servandæ gratia, custodiam & observationem rerum consequitur, quæ etiam fructuū colligendorum potestatem continet: non ut eos lucretur, ne quidem pro sustentatione, saltem regulariter, sed ut custodiat. *L. 7. pr. ff. quib. ex causis in poss: eat.*

L. 7. §. ult: L. 1. §. Imperator ut in poss: leg: nomi:
 Quod si debitor missione spretâ credito-
 res frustrari pergat, impetrât illi decretum
 de proscribendis vendendisq̄ue bonis.
 Sed si ante bonorum venditionem exi-
 stat, qui defendere vel solvere paratus sit,
 æquum est, ut bona restituantur unâ cum
 fructibus: ita ut & impensarum à cre-
 ditoribus factarum, & si dolo eorum
 deterior causa possessionis effecta sit, per
 in factum actionem ratio habetur. *L.*
Prator ait. 6. ff. de reb: auct. jud. poss. Si plu-
 res emere parati sint, extraneo emptori
 præfertur cognatus, utrique creditor, *L.*
cum bona 16. eodem. dummodò tantundem
 offerent quantum extraneus: est enim
 hæc auctionum regula, ut qui licitatione
 vicerit, melioremvè conditionem attule-
 rit, ei res addicatur. *L. 4. C. de fide & jur:*
hast. fisc. L. 4. ubi Bald: & Salic C. de vectig.
 meliorem autem conditionem facit, non
 solum pretii magnitudo, sed & exigendi
 facilitas. Itaque si posterior, qui pretium
 auxit, minus idoneus sit: ad priorem ma-
 gister auctionis reverti potest. *arg: L. 9. ff.*
de in diem addict: ubi: Rebus. in rubr: de præcon.
& licit. a 7. n. 10.

Pen-

Pendente subhastatione, cuius emolumenti fructus sunt, utrum debitoris an emptoris an magis creditorum? Debitoris: non utiq; emptoris, quamdiu pretium ab eo solutum non est. *L. acceptam. 19. C. de usur.*

8. Ultima exequendi ratio carcer est, de quo etsi parcius jura loquantur, non obscuris tamen vestigiis colligitur fuisse etiam Justiniani ævo, hoc exequendi genus legitimum; imprimis adversus debitores suspectos, fugitivos, dilapidatores. *L. 1. & ult. C. qui bon. ced. poss.* Usus certe plerarumq; regionum probat. Ultra carcerem non progredimur ad pœnam aliquam corporalem: Regula enim, Qui non habet in ære, luat in pelle, in delictis tantum locum habet. *L. 7. ff. de jurisd.* In contractibus istâ utimur. Inanis est actio quam excludit inopia debitoris. *L. 6. ff. de dolo malo.* Multo minus cadaver defuncti vexari potest, donec debitum extorqueatur. *nov. 60. cap. 1.* In includendo autem debitore, cavendum quidem moment, ne de domo suâ extrahatur; possenti extrahenti impunè resisti. Sed consuetudo con-

do contrarium probat. *Bald. Min sing. 4. obs. 69. n. 10.* Cavendum etiam monent, ne mulier, miles, nobilis, Doctor, minor annis 25. carceri intrudatur. *Covarr. hic cap. 4. n. 3. de muliere.* textus sunt expressi. *L. 1. Cod. de off. div. jud. Auth. sed hodiè, C. de custod. reor.* De reliquis non est nominatim scriptum, sed argumento colligitur. *L. miles 6. §. 18. ff. de re jud.*

9. Lege Juliâ carceris squalorem effugiunt, qui bonis cedere malunt. *L. 4. C. qui bon. ced. poss.* dummodo cedant omnibus. *L. 1. C. eod.* præterquam instrumentis artis ad victum parandum necessariis. *Covarr. cit. cap. 1. n. 5.* Cedi potest tam in jure quam extra jus, solâ voluntatis professione, *L. 6. C. eod.* Sed ita, si civilis sit causa, non si criminalis; in his n. ut supra dictû, locum habet reg. *Qui non habet in ære, solvat in corpore, Gl. & D D. in L. 7. ff. de jurisd.* Cessa bona non sibi habent creditores, sed distrahunt, ut fit ex judicati causa *L. 4. C. eod.* & si solidum consecuti sint liberatur cedens, sin minus non potest interim ab eis inquietari, nec in carcerẽ duci; sed si post cessionem acquisiverit, quod causam ali-

Q men-

mentorū excedit de integro, in id tamē
 quod facere potest convenitur. *cit. L. 1. C.
 qui bon. ced. poss.* Non coguntur bonis ce-
 dere, consequenter nec carcerem sustine-
 re quibus hoc beneficiū concessum est, ut
 ne conveniantur nisi in id, quod facere
 possunt; ut sunt parentes, patroni, fra-
 tres, maritus, uxor, focer de dote conven-
 tus, donator, miles, socius, sive is univer-
 sorum bonorum, sive certæ rei sit. *L. sunt
 qui. 16. & seq. ff. de re jud.* Novissimo jure &
 carcer & necessitas cedendi bonis remit-
 titur illis, qui ejurant bonam copiam, id
 est, qui jurant se non esse solvendo, nec
 culpā suā ad egestatem redactos, *nov. 135.
 cap. 1.* Quid si quis renuntiet huic confi-
 tutioni, vel cessione bonorum, ultroq; ad
 carcerem se obliget, pecunia ad diem non
 solutâ, an valeat pactio? Affirmat *Gail. 2.
 obs. 45.* Negat *Molin. de contr. usur. q. 36. n.
 211.* Quod vis elige.

10. Effugit etiam utramq; necessita-
 tem, qui de consensu maioris partis cre-
 ditorum, inducias quinquennales à Prin-
 cipe impetrat, major pars ex quātitate de-
 biti magis, quam numero æstimatur. Si
 quan-

quantitas æqua debeat, numerum spectamus: si sint & numero & debitis pares, sequitur Princeps humaniorem sententiam. *L. ult. C. qui bon. ced. poss.* Impetratæ induciæ profunt non solum reo principali, sed & fidejussoribus eius: nam & quadrimestre tempus fidejussoribus proficit. *L. ult. §. 1. C. de usur. rei jud.* AN etiam cursum interusurarum sistant? Ita, sunt enim beneficia Principum latissimæ interpretationis, parumq; prodesse induciæ currentibus interusuriis, colligitur ex *L. 3. ff. de const. Princ.*

TITULUS XXI.

DE CONCURSU & PRIVILEGIIS
Creditorum.

CASUS.

Quidam honestissimæ Filias elocâ-
rat. Persuadent illæ seni Parenti,
ut vivus omnem in Filias distribuât
hæreditatem, ne mortem Patris avi-
dè præstolentur: cæterùm, sanctè
pollicitæ de alimentis se Patri pro-
specturas. At cùm præter spem diu-
tiùs

Q 2

tiùs